



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 275/2010-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. augusta 2010 predbežne prerokoval sťažnosť A. T., B., T. H., S., a F. T., B., zastúpených advokátom JUDr. T. Š., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9 Co 50/2009 z 5. mája 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. T., T. H. a F. T. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. júla 2009 doručená sťažnosť A. T., T. H. a F. T. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1

Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 50/2009 z 5. mája 2009.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti z 28. júla 2009 uviedli, že predmetom konania pred všeobecnými súdmi *„je rozhodovanie o nároku sťažovateľov na náhradu za zničené trvalé porasty nachádzajúce sa na im patriacich pozemkoch... Zákonom ustanoveným postupom bol uplatnený nárok na náhradu v lehote 30.9.1991. Nakoľko býv. JRD S. neprejavilo snahu usporiadať pohľadávku mimosúdne, bola 26.5.1994 podaná žaloba na súd.“*

V sťažnosťou napadnutom rozsudku krajský súd podľa názoru sťažovateľov nebral do úvahy dôkazy, ktoré sťažovatelia uvádzali v odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Senica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 C 50/1994 z 27. novembra 2008, *„ani nežiadal predložiť a vyjadriť sa k nim“*.

Sťažovatelia vo svojom podaní z 2. novembra 2009 nazvanom *„žiadost' o informáciu“* okrem iného k veci uviedli, že krajský súd *„v odôvodnení neuviedol, prečo vylúčil preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv, ktorých sa navrhovatelia vo svojom odvolaní domáhajú...“*, pričom *„je nesporné, že sťažovateľom bola spôsobená zriadením užívacieho práva pozemkov s trvalými porastami a vydaním – vrátením bez týchto porastov ako škoda, tak ušlý zisk... Taktiež odvolací súd vylúčil preskúmanie porušenia vlastníckeho práva čl. 20 ods. 4 Ústavy SR núteného obmedzenia a to bez náhrady, ako škody za zničené trvalé porasty počas výstavby...“*.

Ústavný súd sťažovateľov výzvou č. k. Rvp 1306/09-6 z 11. novembra 2009 upozornil na nedostatky ústavnej sťažnosti a vyzval na ich odstránenie.

V ďalšom doplnení sťažnosti z 24. novembra 2009 sťažovatelia okrem iného uviedli, že navrhujú sťažnosťou napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a priznať sťažovateľom *„náhradu, ako bolo uvedené a dokladované v odvolaní z 05. januára 2009“*.

Právny zástupca sťažovateľov v podaní z 27. novembra 2009 uviedol ako dôvod návrhu na *«zrušenie rozsudku... nerešpektovanie povinnosti odôvodniť každé rozhodnutie súdu vyčerpávajúcim, presvedčivým spôsobom. Súd síce nie je povinný nie len vykonať, ale ani podrobne reagovať na každý dôkaz, je ale povinný zaoberať sa (vyhodnotiť) tým,*

z ktorých vychádza. Vo veci prebehlo konanie na dvoch stupňoch súdnej sústavy spôsobom, ktorý bol Ústavným súdom vyhodnotený ako konanie so zbytočnými prietahmi. Niekoľko prvo a druhostupňových rozsudkov a uznesení však čo do kvality odôvodnenia dvoch posledných nemôže slúžiť ako akýsi odkaz na ne. Účastník musí aj z rozsudku posledného v poradí zistiť, čo viedlo súd ku konkrétnemu záveru rovnako, ako by bol jediným. V konkrétnom prípade celkom chýba zdôvodnenie, prečo súdy odmietli vec posudzovať podľa podmienok zák. č. 229/91 Zb. v znení zmien a doplnkov, keď sa žalobca naň odvolával. Premlčanie práva, počítané od roku 1979 ignoruje skutkový a právny stav, vytvorený postupom štátu. Navyiac citovaný zákon v ustanovení § 15 nehovorí nič o „pôvodnom užívateľovi“. Pokiaľ ide o náhradu za plochu, zabratú odporcom v 2/ rade v konaní (parc. č. 9991/2) sústredil sa súd na nárok, ktorý je objektívne nevyhľaditeľný. Domnievam sa však, že v súlade so závermi nálezu II. ÚS 1/02 by súd nemal mať problém považovať podmienky § 79 ods. 1 O. s. p. za splnené vo vzťahu k nároku oprávnenému: priznaniu odplaty opierajúcej sa o čl. 20 ods. 4 Ústavy, § 128 ods. 2/ Obč. zákonníka, § 38 ods. 4/ zák. č. 657/2004 Z. z. a contrario a (m.m.) nález ÚS SR Pl. ÚS 7/04. Zrušenie rozsudku bude dostatočnou reparáciou namietaných porušení, preto sa finančné zadostučinenie nežiada.».

Sťažovatelia zastávajú názor, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 50/2009 z 5. mája 2009 bolo porušené ich základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, preto navrhujú, aby ústavný súd vo veci vydal tento nález:

„1. Rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 5. mája 2009 sp. zn. 9 Co 50/2009, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Senica sp. zn. 7 C 50/1994 z 27. novembra 2008 bolo porušené základné právo sťažovateľov, chránené článkami 46 ods. 1/ a 20 ods. 1/ Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru.

2. Uvedený rozsudok Krajského súdu v Trnave sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľom sa priznáva náhrada trov právneho zastupovania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom skúmal, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti podľa § 20 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde a či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti vychádzal z toho, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov ustanovených v zákone.

Podľa ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Sťažovatelia vidia porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v nedostatočnom odôvodnení rozsudku krajského súdu, ako aj v nesprávnom právnom posúdení veci všeobecnými súdmi. Porušením týchto práv došlo podľa názoru sťažovateľov aj k zásahu do ich základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti a jej príloh zistil, že sťažovatelia sa žalobou z 26. mája 1994 domáhali na okresnom súde od žalovaného v 1. rade – R. priznania náhrady za zničené trvalé porasty a od žalovaného v 2. rade – S., a. s., náhrady za zastavanú časť pozemku, a to na základe zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.“).

Okresný súd vo veci meritórne rozhodol rozsudkom č. k. 7 C 50/94-55 z 22. januára 1997, ktorým návrh sťažovateľov v celom rozsahu zamietol. Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia v zákonom ustanovenej lehote odvolanie. Na základe odvolania

sťažovateľov krajský súd uznesením č. k. 6 Co 175/97-63 z 31. októbra 1997 rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Uznesením č. k. 7 C 50/94-166 z 15. februára 2001 okresný súd konanie o návrhu sťažovateľov zastavil z dôvodu existencie neodstrániteľného nedostatku v podmienkach konania. V danom prípade okresný súd vyslovil názor, že sa v konaní nepodarilo preukázať, *„ktorá právnická osoba z označených odporcov, je spôsobilá na práva a povinnosti podľa § 7 O. s. p.“*.

Krajský súd na základe odvolania sťažovateľov uznesením č. k. 8 Co 178/01-203 z 20. decembra 2001 uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia uznesenia okresného súdu bola skutočnosť, že tento nerozhodol o zmene návrhu na začatia konania, ktorú sťažovatelia žiadali podaním z 12. februára 1998. Krajský súd tiež vyslovil názor, podľa ktorého je v ďalšom konaní potrebné skúmať, *„či navrhovatelia do 31.12.1992 uplatnili nárok na vydanie nehnuteľností, ktorých sa týka ich nárok na náhradu za trvalé porasty. Je teda nevyhnutné z okresného úradu vyžiadať potvrdenie o tom, či menovite uvedení navrhovatelia v lehote do 31.12.1992 uplatnili na bývalom Pozemkovom úrade nárok na vydanie označených nehnuteľností podľa zák. č. 229/1991 Zb.“*. Taktiež krajský súd poukázal na tú skutočnosť, že pokiaľ *„navrhovatelia svoj návrh smerujú voči odporcom, ktorí majú spôsobilosť na práva a povinnosti na základe ich zápisu do zákonom určeného registra, potom nemožno konanie zastaviť z dôvodu, že nebola preukázaná ich povinnosť plniť navrhovateľom. Pokiaľ odporcovia majú právnu subjektivitu a sú splnené všetky procesné podmienky, súd rozhodne o návrhu tak, že ho zamietne, alebo návrhu vyhovie. Rozhodne teda o veci samej.“*.

Ďalší, v poradí druhý meritórny rozsudok okresný súd vo veci vydal 12. novembra 2003 pod č. k. 7 C 50/94-225, pričom návrh sťažovateľov opätovne v celom rozsahu zamietol s poukazom na skutočnosť, že *„návrh na náhradu za trvalé porasty patrí len vtedy, ak navrhovatelia sú oprávnenými osobami podľa § 6 ods. 1,2 zákona o pôde a ak v lehote do 31. 12. 1992 uplatnili na bývalom pozemkovom úrade nárok na vydanie pozemkov. Súd mal preukázané zo správy Okresného úradu S., odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, že navrhovatelia v 1. až 4. rade do 31.12.1992 neuplatnili na bývalom pozemkovom úrade nárok na vydanie nehnuteľností, ktorých sa týka*

ich nárok na náhradu za trvalé porasty, preto neuplatnením práva v lehote do 31. 12. 1992 ich právo zaniklo.“ .

Krajský súd uznesením č. k. 10 Co 34/04-280 z 30. apríla 2004 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že okresný súd *„sa dopustil procesného pochybenia, keď uznesenie o nepripustení ďalšieho účastníka do konania na strane odporcu nevyhotovil v písomnej forme. Vzhľadom k tomu, že je proti nemu možné podať odvolanie, malo byť uznesenie aj písomne vypracované, doručené účastníkom a až po jeho právoplatnosti mohol súd vo veci samej rozhodnúť. Jeho rozhodnutie sa stalo predčasným, pretože nebol v čase rozhodovania úplným okruh účastníkov konania. Nepochybne uvedená procesná vada mohla mať vplyv na rozhodnutie v danej veci.“ .*

Po doplnení dokazovania správou Okresného úradu v S., z ktorej mal okresný súd za preukázané, že *„navrhovatelia si na bývalom pozemkovom úrade v Senici v lehote do 31.12.1992 neuplatnili nárok na vydanie nehnuteľností“*, rozhodol rozsudkom (v poradí tretím) č. k. 7 C 50/94-321 z 30. marca 2005 tak, že návrh sťažovateľov v celom rozsahu zamietol.

Na základe odvolania sťažovateľov krajský súd rozsudok okresného súdu uznesením č. k. 10 Co 196/2005-79 pre závažné procesné pochybenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Okresný súd vo veci znova rozhodol rozsudkom č. k. 7 C 50/1994-452 z 21. novembra 2007 tak, že návrh sťažovateľov v celom rozsahu zamietol. V odôvodnení svojho rozsudku okresný súd uviedol, že *„navrhovatelia v 1. až 4. rade neuplatnili na bývalom pozemkovom úrade nárok na náhradu za trvalé porasty, preto neuplatnením práva v lehote do 31.12.1992 ich právo zaniklo. Taktiež mal súd z vykonaného dokazovania za preukázané, že navrhovateľom zaniklo právo v dôsledku uplynutia prekluzívnej lehoty na priznanie jednorazovej náhrady za zaťaženie dotknutých pozemkov umiestnením elektrického vedenia a ďalšími právami prevádzkovateľov z toho dôvodu, že toto právo nebolo uplatnené navrhovateľmi v lehote 3 mesiacov, odkedy sa dielo uviedlo do trvalej prevádzky, pretože navrhovatelia si tento nárok uplatnili až podaním na súde zo dňa 4.10.2006 doplneným 21.11.2006.“ .*

Sťažovatelia proti rozsudku okresného súdu podali 12. decembra 2007 odvolanie.

O tomto odvolaní rozhodol krajský súd uznesením č. k. 11 Co 21/2008-206 z 26. mája 2008, ktorým napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Okresný súd na pojednávaní konanom 27. novembra 2008 vyniesol vo veci rozsudok č. k. 7 C 50/1994-548, ktorým návrh sťažovateľov zamietol v celom rozsahu.

Proti rozsudku okresného súdu sťažovatelia podali 8. januára 2009 odvolanie.

O podanom odvolaní rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 9 Co 50/2009-611 z 5. mája 2009 tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil. Rozsudok krajského súdu bol sťažovateľom doručený 1. júna 2009.

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

V prípade čl. 46 ods. 1 ústavy je týmto zákonom zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“). Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 212 ods. 1 OSP odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný.

Podľa § 219 ods. 2 OSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a v spojitosti s ním aj rozsudok okresného súdu v rozsahu sťažnostných námietok a dospel k názoru, že tieto nie sú dôvodné. Základnou sťažnostnou námietkou sťažovateľov je tvrdenie nedostatočného odôvodnenia rozsudku okresného súdu a v súvislosti s tým aj odôvodnenia rozsudku

krajského súdu. Okresný súd a následne krajský súd pri rozhodovaní o podanom odvolaní sa podľa názoru sťažovateľa v odôvodnení rozsudku nezmieňujú o dôvodoch, pre ktoré nebolo možné nárok sťažovateľov posudzovať podľa zákona č. 229/1991 Zb.

Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu zistil, že otázkou uplatnenia nároku sťažovateľov podľa zákona č. 229/1991 Zb. sa zaoberal krajský súd vo svojom uznesení č. k. 11 Co 21/2008-506 z 26. mája 2008, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 7 C 50/1994-452 z 21. novembra 2007, a to na s. 4 odôvodnenia uznesenia. Krajský súd tu uviedol, že *„Pokiaľ súd prvého stupňa v danej veci odôvodnil zamietnutie návrhu v celom rozsahu voči žalovanému v 1. rade konštatovaním, že navrhovatelia v 1. až 3. rade si do 31.12.1992 neuplatnili na bývalom Pozemkovom úrade nárok na náhradu za trvalé porasty a ich nárok preto zanikol, je jeho rozhodnutie nesprávnym, pretože aplikoval na danú vec nesprávny právny predpis... súd prvého stupňa predmetnú vec nesprávne právne posúdil, pretože zodpovednosť odporcov je potrebné posúdiť všeobecnou zodpovednosťou, nakoľko nehnuteľnosti, na ktorých sa zničené trávnaté porasty nachádzali boli vydané navrhovateľke v 2. rade, ktorá bola vlastníčkou predmetných nehnuteľností a neskôr došlo k vyrovnaniu dedičských podielov medzi navrhovateľmi navzájom. Znamená to, že zo strany prvostupňového súdu je potrebné vykonať dokazovanie podľa všeobecnej zodpovednosti za škodu.“*

Krajský súd ďalej vyslovil povinnosť okresného súdu *„doplniť dokazovanie v naznačenom smere“*. Skutkové zistenia krajského súdu vyplývajú z obsahu notárskej zápisnice sp. zn. N 262/93, NZ 149/93 z 10. mája 1993, ktorá bola súčasťou zväzku príloh žalobného návrhu sťažovateľov.

Aj samotní sťažovatelia v priebehu konania pred okresným súdom prezentovali svoj nárok ako nárok na náhradu škody, čo vyplýva napr. z prednesu sťažovateľa v 1. rade na pojednávaní konanom 21. novembra 2007 (č. l. 450), ale tiež z písomného vyjadrenia sťažovateľov k pojednávaniu určenému na 27. november 2008 označeného ako *„Písomná výpoveď na pojednávaní 27.11.2008 na okresnom súde Senica“* (č. l. 523). V tomto podaní sťažovatelia zrekapitulovali podstatné skutočnosti svedčiace v prospech existencie ich nároku na náhradu škody, pričom výslovne uviedli, že sa domáhajú *„zákonného práva v znení § 126 ods. 1, § 128 ods. 2, § 135c a ďalších Občianskeho zákonníka, nakoľko bolo*

porušené vlastnícke právo, spôsobené škody a obmedzenia, stavba realizovaná bez súhlasu vlastníka, bez náhrady“.

Okresný súd po zrušení jeho rozsudku uznesením krajského súdu č. k. 11 Co 21/2008-506 z 26. mája 2008 postupoval v ďalšom konaní v intenciách pokynu krajského súdu obsiahnutého v zrušovacom uznesení a prípisom zo 17. júla 2008 (na č. l. 511) vyzval sťažovateľov na oznámenie ďalších návrhov na vykonanie dokazovania, ako aj na zdôvodnenie návrhu na náhradu škody *„uvedením, akú právnu povinnosť porušili odporcovia v 1. a 2. rade, aká ja príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou a zavinenie tohoktorého odporcu“*. Vyjadrenie sťažovateľov bolo následne urgované okresným súdom prípisom z 20. augusta 2008 (č. l. 515). Sťažovatelia vo svojom vyjadrení doručenom okresnému súdu 1. októbra 2008 zhrnuli doterajší priebeh dokazovania, pričom navrhli dokazovanie doplniť vo vzťahu k preukázaniu skutočnosti, že v rozhodnej lehote v zmysle § 13 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. došlo z ich strany k uplatneniu nároku na vydanie nehnuteľností.

Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 7 C 50/1994-548 z 27. novembra 2008, pričom v jeho odôvodnení sa už podrobne otázkou posúdenia nároku sťažovateľov v zmysle zákona č. 229/1991 Zb. nezaoberal, keďže podľa v rozsudku citovaného názoru krajského súdu by posudzovanie nároku sťažovateľov podľa ustanovení tohto zákona bolo nesprávnym právnym posúdením veci aplikovaním nesprávneho právneho predpisu. Okresný súd preto podrobne odôvodnil právne závery, ku ktorým dospel aplikáciou ustanovení zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) upravujúcich podmienky všeobecnej zodpovednosti za škodu v prípade sťažovateľov.

Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia 8. januára 2009 odvolanie, v ktorom v podstatnej časti rekapitulovali svoje tvrdenia týkajúce sa existencie nároku na náhradu škody a priebeh dokazovania, pričom poukázali na obdobie rokov 1948 až 1990, na ktoré podľa ich názoru nie je možné aplikovať premlčaciu dobu *„podľa § 100 O. z., nakoľko ide o vyše 40 rokov a môže prísť medzi udalosťou a možnosťou podania uplatnenia nároku v inom časovom ohraničení ako stanoví O. z.“*.

Na základe podaného odvolania sťažovateľov rozhodnutie okresného súdu preskúmal krajský súd, pričom sa v plnej miere stotožnil s odôvodnením rozsudku okresného súdu. Na doplnenie krajský súd uviedol, že *„súd prvého stupňa sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal s uplatneným návrhom navrhovateľov, vec správne posúdil. Navrhovatelia uplatnili svoj návrh titulom náhrady škody, predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu na strane odporcov neboli preukázané.“* .

Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd zdôrazňuje, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej judikatúry vyslovil, že *„Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad“* (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997).

„Právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci“ (rozsudok vo veci *Ruiz Torijo c. Španielsko* z 9. decembra 1994, *Annuaire*, č. 303-B).

Ústavný súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že *„Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne*

dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.“.

Okresný súd posudzoval nárok sťažovateľov ako nárok na náhradu škody podľa všeobecnej zodpovednosti za škodu, k čomu bol zaviazaný právnym názorom nadriadeného súdu. Uznesením krajského súdu č. k. 11 Co 21/2008-506 z 26. mája 2008 vymedzený rozsah dokazovania akceptovali aj sťažovatelia, ktorí vo svojich viacerých písomných podaniach a ústnych prednesoch argumentovali svoje nároky s odkazom na ustanovenia Občianskeho zákonníka o náhrade škody.

Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu je, aj s ohľadom na tam citovaný právny názor krajského súdu, dostatočne zrejmé, prečo sa okresný súd nárokom sťažovateľov v zmysle ustanovení zákona č. 229/1991 Zb. nezaoberal.

Vo vzťahu k sťažnosťou napadnutému rozsudku krajského súdu je potom potrebné uviesť, že pokiaľ sa tento s obsahom odôvodnenia rozhodnutia prvostupňového súdu v plnej miere stotožnil a na toto vo svojom rozsudku odkázal, odôvodnil svoje rozhodnutie postačujúcim a ústavne akceptovateľným spôsobom.

Postup podľa § 219 ods. 2 OSP môže odvolací súd použiť v tom prípade, ak odvolacie námietky týkajúce sa právneho posúdenia veci sú totožné s dôvodmi návrhu na začatie konania, prípadne ak takéto námietky obsiahnuté v odvolaní už účastník konania uplatnil v priebehu prvostupňovej fázy konania a prvostupňový súd na ne nereagoval požadovaným spôsobom (m. m. III. ÚS 279/09).

Sťažovatelia v žiadnej časti svojho odvolania nevytkli okresnému súdu nedostatnosť odôvodnenia jeho rozhodnutia ani nesprávnosť jeho právnych záverov vo vzťahu k nemožnosti aplikovať v danom prípade ustanovenia zákona č. 229/1991 Zb. Krajský súd preto rozhodol o podanom odvolaní v intenciách svojej viazanosti obsahom podaného odvolania v zmysle § 212 OSP a v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 OSP sa obmedzil iba na konštatovanie správnosti záverov súdu prvého stupňa. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že postup a rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré

vychádzajú z aplikácie konkrétnej procesnoprávnej úpravy (v tomto prípade § 219 ods. 2 OSP) v zásade nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

Aj s ohľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd nezistil v napadnutom rozsudku také nedostatky, ktoré by viedli k vysloveniu porušenia ústavou a dohovorom garantovaných práv sťažovateľov a následnému zrušeniu rozsudku nálezom.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu ak preskúmanie označeného postupu (rozhodnutia) orgánu štátu v rámci predbežného prerokovania nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05), je možné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

K námietke sťažovateľov (pomerne nejasne formulovanej v doplnení sťažnosti z 27. novembra 2009) týkajúcej sa spôsobu, akým všeobecné súdy právne posúdili vec, ústavný súd opätovne pripomína, že nie je zásadne oprávnený posudzovať a hodnotiť právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06). Sťažovatelia vo svojej sťažnosti neuviedli žiadne konkrétne skutočnosti, na základe ktorých by mal ústavný súd vysloviť arbitrárnosť a ústavnú neudržateľnosť napadnutého rozsudku.

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú aj vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

Ústavný súd už opakovane judikoval, že možnosť porušenia základných práv hmotného charakteru, v danom prípade základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, treba posudzovať vždy vo vzťahu k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. IV. ÚS 367/08, I. ÚS 197/08). Pokiaľ teda zo strany všeobecného súdu nedôjde ku konaniu, ktoré by predstavovalo zásah do práva na súdnu ochranu, nemôže byť všeobecný súd svojím rozhodnutím zároveň sekundárnym porušovateľom základného práva hmotného charakteru, medzi ktoré patrí aj právo vlastníť

majetok. Keďže ústavný súd pri preskúmaní sťažnosti nezistil v konaní alebo rozhodnutí krajského súdu také pochybenia, ktorými by boli zásadným spôsobom porušené ústavné princípy vyjadrené v čl. 46 ods. 1 ústavy, nemohol vysloviť porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Toto platí rovnako vo vzťahu k čl. 1 dodatkového protokolu.

Na základe všetkých uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že účinky uplatnenej právomoci vo veci rozhodujúceho krajského súdu sú zlučiteľné s obsahom sťažovateľmi označených článkov ústavy a dohovoru, preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2010